

015506 / 1927/28
III

1115

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO

z administracji komunalnej

gniewskiego powiatowego związku komunalnego

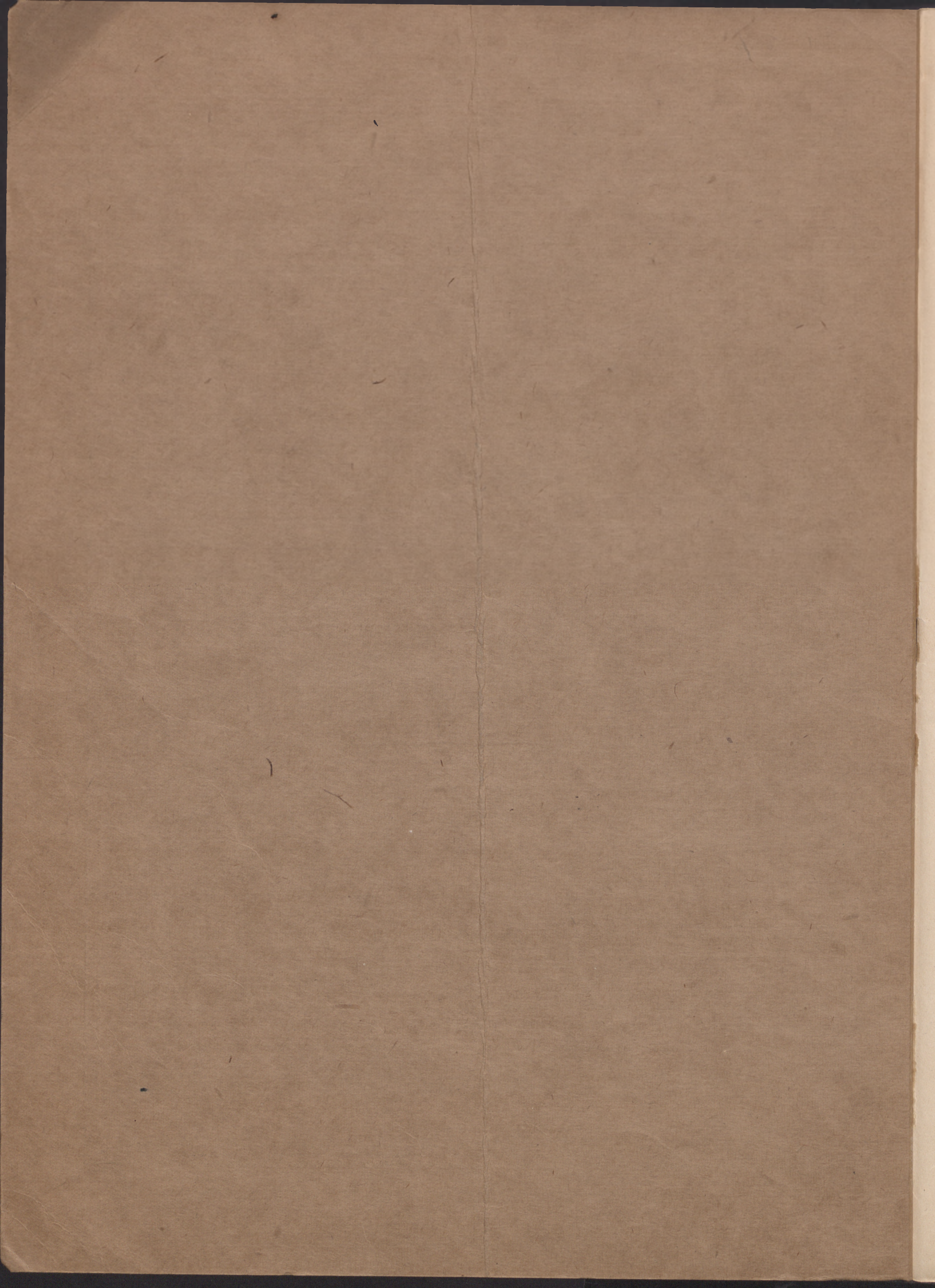
za czas od 1. I. 1927 r. do 31. III. 1928 r.

T O R U Ń

Czcionkami Drukarni Toruńskiej T. A.

1928

1115

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO

z administracji komunalnej

gniewskiego powiatowego związku komunalnego

za czas od 1. I. 1927 r. do 31. III. 1928 r.

T O R U Ń

Czcionkami Drukarni Toruńskiej T. A.

1928

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU FOWIATOWEGO

z administracji komunalnej

gnieźnieńskiego powiatowego związku komunalnego

za czas od 1 I 1927 r. do 31 III 1928 r.

015506

TORUŃ

Wydawnictwo Państwowe Toruńskie

1928

Zgodnie z postanowieniem § 127 ordynacji powiatowej z dnia 13. grudnia 1872 Wydział Powiatowy przedkłada Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne z administracji komunalnej za czas od 1. stycznia 1927 r. do 31. marca 1928 r. jak następuje:

I. Statystyka powiatu.

Statystyka powiatowa w roku sprawozdawczym nie doznała zmian.

Powiat gniewski liczy ogółem wedle ostatnio przeprowadzonego urzędowego spisu ludności 27.328 dusz. z tego przypada na miasto Gniew 3131, na gminy wiejskie 17.984, na obszary dworskie 6.046. Stosunek procentualny narodowości polskiej do niemieckiej wynosi 94,5%.

Obszar powiatu wynosi 41.502,08 ha. Powiat Gniewski jest przeważnie powiatem rolniczym i liczy 124 gospodarstw rolnych ponad 60 ha., z tego 71 gospodarstw rolnych ponad 100 ha. i 12 gospodarstw rolnych ponad 500 ha. Obszar gruntu ornego wynosi 22.774 ha. łąk 2.528,75 ha., pastwisk 1.779,25 ha., lasów 4.802,50 ha., jezior 2.257,25 ha. W powiecie gniewskim jest 8 gorzelń, 10 młeczarni, 7 cegielń i 7 tartaków oraz 44 szkół, 11 parafji katolickich i 3 ewangelickie. Powiat Gniewski obejmuje miasto Gniew, 47 gmin wiejskich i 21 obszarów dworskich.

II. Starosta i Deputowani powiatu.

Starostą Powiatowym i Przewodniczącym Sejmiku i Wydziału Powiatowego jest nadal dr. Wojciech Lemańczyk. Deputowanymi powiatu do dnia 9. 12. 1927 r. byli:

1) Franciszek Czarnowski — obywatel ziemski w Gniewskich Młynach,

2) Klemens Tetzlaff — kupiec z Gniewu.

Z powodu upływu kadencji dokonał Sejmik Powiatowy na posiedzeniach w dniu 3. listopada 1927 r. i z dnia 23. 2. 1928 nowych wyborców w osobach:

1) Franciszka Czarnowskiego obywatela ziemskiego z Gniewskich Młynów,

2) Romana Piaseckiego z Gniewu.

Powyższe wyłory zatwierdził p. Wojewoda Pomorski dekretem z dnia 9. 12. 1927 r. Nr. IV C. 8/j 8866/27 i z dnia 12. 7. 1928 r. Nr. III A. 4803/28.

III. Kolegium Wydziału Powiatowego.

składa się z następujących Panów:

1) jako Przewodniczący Starosta Powiatowy dr. Wojciech Lemańczyk,

2) Franciszek Czarnowski, obywatel ziemski z Gniewskich Młynów,

3) Roman Piasecki, kupiec z Gniewu,

4) Józef Borzyszkowski, rolnik z Lipiejgóry,

5) Franciszek Wódkowski, droźnik z Dąbrówki,

6) Michał Chrzanowski, robotnik z Lipiejgóry,

7) Michał Legawiec, rolnik z Alplinek.

Ponieważ p. Michał Legawiec złożył mandat członka Wydziału i Sejmiku Powiatowego, co Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 26. 4. 1927 r. przyjął do zatwierdzającej wiadomości i przeto Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 17. 7. 1928 r. dokonał nowego wyboru członka Wydziału Powiatowego w osobie:

1) Ks. prałata dr. Działowskiego z Pieniążkowa.

IV. Sejmik Powiatowy.

Sejmik Powiatowy składa się z 18 członków w osobach:

a) Przewodniczący Starosta Powiatowy dr. Wojciech Lemańczyk;

1) Borzyszkowski Józef, rolnik z Lipiejgóry;

2) Czarnowski Teodor, obywatel ziemski z Rudna;

3) Chmarzyński Konrad, rolnik z Rynkówki;

4) Chrzanowski Michał, robotnik z Lipiejgóry;

5) Dzięgielewski Jan, burmistrz z Gniewu;

6) Felski Antoni, rolnik z Półwsi;

7) Legawiec Michał, rolnik z Alplinek;

8) Malinowski Franciszek, koszykarz z Polskiego Gronowa;

9) Piasecki Roman, kupiec z Gniewu;

10) Filc Jan, robotnik z Piaseczna;

11) Raabe Czesław, obywatel ziemski z Piaseczna;

12) Rzoska Józef, rolnik z Lalków;

13) Ubowski Franciszek, chałupnik z Kol. Ostrowickiej;

14) Ks. dziekan Wiśnicki, proboszcz z Kościelnej Jani;

15) Wojnowski Apoloniary, dzierżawca domeny państw. z Lignów;

16) Zieliński Aleksander, rolnik z Rudna;

17) Wróblewski Franciszek, rolnik z Tynawy;

18) Wódkowski Franciszek, droźnik z Dąbrówki.

Członek Sejmiku Powiatowego Michał Legawiec złożył mandat członka Sejmiku Powiatowego. W miejsce jego wszedł w skład Sejmiku Niklewski Leon, rolnik z Tynawy, który został wprowadzony w urzędowanie na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 26. 4. 1927 r.

Wyżej podany skład Sejmiku Powiatowego urzędować będzie do czasu upływu kadencji tj. do dnia 22. listopada 1929 r.

W roku sprawozdawczym odbyły się 4 posiedzenia Sejmiku Powiatowego, na których załatwiono 55 spraw.

V. Biuro Wydziału Powiatowego.

a) urzędnicy Wydziału Powiatowego:

1) Cejrowski Stanisław, naczelny sekretarz	grupa VIII uposażeń
2) Bieliński Franciszek, starszy sekretarz	" IX "
3) Bieliński Józef, asystent Wydziału Pow.	" X "
4) Stefaniak Jan, asystent Wydziału Powiat.	" X "
5) Klein Jan, asystent Wydziału Powiat.	" XI "
6) Dylewski Józef, asystent Wydziału Pow.	" "
7) Piernicki Franciszek, registrator	" XII "
8) 2 maszynistki i 4 siły pomocnicze	" "

b) urzędnicy Powiatowej Kasy Komunalnej:

1) Małolepszy Antoni, rendant	" VIII "
2) Kamm Klemens, ksiązkowy	" X "
3) Piątkówna Marta, pomocnicza ksiązkowa	" "

c) urzędnicy Powiatowego Zarządu Drogowego:

1) Sławiński Alojzy, budowniczy powiatowy	" VIII "
2) Barra Alfons, drogomistrz	" XI "
3) Makilla Waclaw, drogomistrz	" XI "
4) Cyganek Jan, drogomistrz dróg krajowych	" XI "
6) jedna siła pomocnicza	" "

VI. Podział czynności w biurach Wydziału Powiatowego.

Nr. Wydziału	Nazwisko Kierownika	Zakres pracy
W. P. I.	Stanisław Cejrowski naczelny Sekretarz Wydziału Powiatowego	1) Nadzór i kontrola wszystkich przez Wydział Powiatowy załatwianych spraw i biur Wydziału Powiatowego. 2) Sprawy posiedzeń Wydz. Pow. i Sejmiku Pow. i przygotowanie spraw administracyjno-spornych, sprawy koncesyjne. 3) Sprawy personalne i pobory. 4) Administracja majątku powiatowego i domów powiatowych wyłącznie spraw dot. Powiatowego Zarządu Drogowego. 5) Licencja stadników i premjowanie inwentarza. 6) Administracja Szpitala Powiatowego. 7) Redakcja Orędownika Pow. 8) Sporządzenie preliminarzy budżetowych i sprawozdań administracyjnych.
W. P. II.	Franciszek Bieliński star. sekretarz Wydziału Powiatowego	1) Wszelkie sprawy pośrednich i bezpośrednich podatków powiatowych, przygotowanie odpowiednich statutów podatkowych. 2) Sprawy podatkowe i budżetowe gmin wiejskich i wójtostw. 3) Lustracja urzędów sołeckich.
W. P. III.	Józef Bieliński asystent Wydz. Pow.	1) Sprawy nadzoru sołectw, wójtostw, urzędów stanu cywilnego, obwodowych położnych, sędziów rozjemczych, radców sierot. 2) Wybory gminne.
W. P. IV.	Jan Stefaniak asystent Wydz. Pow.	1) Pomoc sekretarz. Wydziału Pow. Bielińskiemu Franc. w sprawach podatkowych.
W. P. V	Jan Klein asystent Wydz. Pow.	1) ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie. 2) Urząd Ubezpieczeń.
W. P. VI	Dylewski Józef	1) Pow. Rada Opieki Społecznej. 2) Sprawy ubogich gminnych i tow. społ. 3) Pośrednictwo Pracy 4) Sprawy zastępczej instytucji Funduszu Bezrobocia.
P. K. K.	A. Małolepszy rendant	1) Sprawy kasowe Pow. Kasy Komunalnej i Pow. Kasy Oszczędności.
P. U. B.	Alojzy Sławiński budowniczy pow.	1) Sprawy techniczne i drogowe.

Sejmik Powiatowy na posiedzeniu swem w dniu 29. 11. 1926 r. uchwalil na zasadzie § 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30. 12. 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 118 poz. 1073) statut etatów stanowisk służbowych dla pracowników komunalnych gniewskiego Powiatowego Związku Komunalnego. Wspomniany statut zatwierdzono przez Pana Wojewodę Pomorskiego dekretem nr. IV. 9183/26 z dnia 22. 12. 1926 r. ogłoszony w Orędowniku Powiatowym z dnia 2. I. 1927 r. nr. 1 poz. 1.

Co do ustanowienia i nominacji urzędników komunalnych obowiązuje statut uchwalony jeszcze przez Radę Powiatową dnia 22. 9. 1921 r. i zatwierdzony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w dniu 25. I. 1922 r. nr. 556 prez. 22. S. A. U.

Z dniem 1. lutego 1928 r. została zwolniona jedna siła pomocnicza zatrudniona w Pow. Zarządzie Drogowym, zaś z dniem 1. kwietnia 1928 r. przeszła jedna maszynistka na etat Starostwa.

VII. Majątek powiatu gniewskiego.

L. p.	Oznaczenie majątku	Obszar ha	Zapisany w księdze wieczystej			Ubezpieczony od ognia			Wartość	
			miejsowość	tom	karta	w towarzystwie	za polisa	na kwotę	zł	gr
1	Gmach urzędowy	3 77.94	Gniew	XXV	708	Vesta	48914	25.150,- dol.	223 835	00
2	Szpital Powiatowy	0 94.21	Gniew	XXV	700	"	48916	28.480,- "	253 472	00
3	Dom drogowy w Kopytkowie	0 4.60	Kopytkowo	—	—	—	—	—	10 000	00
4	Gospodarstwo rolne w Nowym Dworze	22.40.00	Nicponia	—	—	Vesta	48915	4.000 "	35.600	00
5	Grunta pod szosami 110 ha po 700 zł	—	—	—	—	—	—	—	77.000	00
6	Samochód powiatowy Austro-Daimler	—	—	—	—	Vesta	50409	18.000 zł	18 000	00
							suma majątku		617.907	00

U W A G A:

Wewnętrzne urządzenie gmachu urzędowego podano razem z gmachem urzędowym, wartość tego urządzenia oblicza się w polisie ubezpieczeniowej na 5.500 dolarów. Również wewnętrzne urządzenie Szpitala Powiatowego podano razem z wartością gmachu Szpitala; wartość tego urządzenia oblicza się w polisie ubezpieczeniowej na 15.000 dolarów.

VIII. Długi powiatu.

W dniu 3. lipca 1922 r. zaciągnął Pow. Związek Komunalny z Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu pożyczkę na budowę gmachu urzędowego Wydziału Powiatowego w kwocie 10.000.000 mkp. i w dniu 17. października 1922 r. na ten sam cel w kwocie 30.000.000 mkp. Pożyczka razem w kwocie 40.000.000 mkp. została zainstalowana w księdze gruntowej tom XXV. karta 708 a następnie pismem Komunalnego Banku Kredytowego z dnia 16. II. 1925 r. zwaloryzowana na 21.875.87 zł. Pismem tegoż samego Banku z dnia 15. 12. 1926 r. została pożyczka wypowiedziana na dzień 1. kwietnia 1927 r. Na skutek wniosku Wydziału Powiatowego z dnia 22. 12. 1926 r. L. dz. 5518/28. W. P. I. została spłata pożyczki rozłożona na 4 roczne raty płatne:

w dniu 1. 7. 1927 r. wraz z odsetkami 7.850.87 zł.
w dniu 1. 7. 1928 r. wraz z odsetkami 5.650.00 zł.
w dniu 1. 7. 1929 r. wraz z odsetkami 5.325.00 zł.
w dniu 1. 7. 1930 r. wraz z odsetkami 5.000.00 zł.

Również otrzymaną w dniu 3. 10. 1923 r. za pośrednictwem Krajowego Banku Pożyczkowego od Ministerstwa b. dzieln. pruskiej pożyczkę w kwocie 8.000.000 mkp., którą zwaloryzowano na 10.024.54 zł., zainstalowano w księdze gruntowej tom XXV. karta 708 na resztującą kwotę 6.852.30 zł. Naprowadzona pożyczka będzie spłacana ratami w ciągu 20 lat począwszy od dnia 15. 11. 1924 r. wedle następującego planu amortyzacyjnego:

Kapitał		Termin płaty	Amortyzacja kapitału			3 % od sum w rubryce 1		Razem do uiszczenia rubryka 3 i 4	
zł	gr		r a t a	zł	gr	zł	gr	zł	gr
10.024	54	15. 11. 1924	I	625	00	—	—	625	00
9.399	54	15. 11. 1925	II	625	60	—	—	625	00
8.774	54	15. 11. 1926	III	625	00	427	76	1.052	76
8.149	54	15. 11. 1927	IV	625	00	244	48	869	48
7.524	54	15. 11. 1928	V	625	00	225	73	850	73
6.899	54	15. 11. 1929	VI	625	00	206	98	831	98
6.274	54	15. 11. 1930	VII	625	00	198	23	813	23
5.649	54	15. 11. 1931	VIII	625	00	169	48	794	48
5.024	54	15. 11. 1932	IX	625	00	150	73	775	73
4.399	54	15. 11. 1933	X	625	00	131	98	756	98
3.774	54	15. 11. 1934	XI	625	00	113	23	738	23
3.149	54	15. 11. 1935	XII	625	00	94	48	719	46
2.524	54	15. 11. 1936	XIII	625	00	75	73	700	73
1.899	54	15. 11. 1937	XIV	625	00	56	98	681	98
1.274	54	15. 11. 1928	XV	625	00	38	23	663	23
649	54	15. 11. 1928	XVI	625	00	19	48	644	48
24	54	15. 11. 1928	XVII	24	54	0	73	25	27
				10.924	54	2.144	23	12.163	77

IX. Działalność administracyjna.

a) Wydział Powiatowy.

W roku sprawozdawczym przechodziło przez Wydział Powiatowy 14989 spraw w tem dla Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w Rolnictwie 2101, dla Pow. Zarządu Drogowego 1836 i Urzędu Ubezpieczeń 2244.

Kolegium Wydziału Powiatowego odbyło 16 posiedzeń, na których załatwiono 640 spraw.

- 55 spraw zatwierdzenia budżetów gmin wiejskich,
- 120 spraw zatwierdzenia statutów podatkowych gmin wiejskich.
- 61 spraw wniosków o subwencje,
- 100 spraw podatkowych,
- 15 spraw drogowych,
- 12 spraw dot. zdrowia publicznego,
- 21 spraw osobowych dot. sołtysów i przelożonych obszarów dworskich,
- 24 spraw personalnych,
- 12 spraw dot. pomocy bezrobotnym,
- 28 spraw dot. oświaty,

- 6 spraw dot. wyboru różnych komisyj,
- 3 spraw mieszkaniowych.
- 31 spraw różnych,
- 9 spraw dot. powiatowego preliminarza budżetowego,
- 13 spraw dot. ubogich gminnych,
- 7 spraw dot. rolnictwa,
- 11 spraw dot. podniesienia hodowli inwentarza,
- 22 spraw dot. Szpitala Powiatowego,
- 19 spraw dot. opieki społecznej,
- 13 spraw dot. majątku powiatowego,
- 23 spraw dot. administracji wójtostw,
- 4 spraw rachunkowo-kasowych,
- 18 spraw dot. ogólnej administracji gmin wiejskich,
- 3 spraw dot. Powiatowej Kasy Oszczędności,
- 10 spraw dot. pożyczek

razem 640 spraw.

X. Administracja Drogowa.

Sprawozdanie za czas od 1. I. 1927 do 31. III. 1928 r.

W okresie sprawozdawczym przejął Wydział Powiatowy w zarząd następujące drogi od Starostwa Krajowego Pomorskiego:

1) drogę krajową nr. 1 od klm. 271,286 do 308,852 =	37,565 km.
2) Mała Karczma — Opalenie — Wisła od km. 0.0 — km. 7,477 =	7,477 km.
3) dojazd kolejowy do Smętowa od km. 0.0 — 3,882 =	3,882 km.
4) Pelplin od klm. 0.0 — klm. 1,7249 = 1,7249 klm.	
razem klm. 50,6494	

Na drogach tych dla braku zapasów materiałów nie wykonano w roku sprawozdawczym większych robót renowacyjnych, lecz fundusze zużyto przeważnie na dostawę kamieni i żwiru dla robót w roku następnym.

Na drogi powyższe dostarczono:

a) kamienia na szaber	2034 m. ³
przejęto od Starostwa Krajow. Pomorskiego	<u>765 m.³ = 2799</u>
b) kamienia na bruki i bruczki	286 m. ³
c) żwiru	925 m. ³
d) piasku pod bruk	827 m. ³

Wykonano następujące prace:

Wykonano jezdnię na długości	12 klm.
odnowiono powłokę na długości	1,4 klm.
przełożono bruku	8260 m. ²

Wydatki wynosiły:

1) na niższą służbę drogową i administrację drog.	21.114,26 zł.
2) na zakup materiałów	75.541,24 zł.
3) roboty renowacyjne	14.704,86 zł.
4) roboty konserwacyjne	11.799,65 zł.
5) kupno narzędzi, znaków drogow. etc.	3.988,29 zł.
razem 127.150,30 zł.	

Drogi powiatowe.

Ogólna długość dróg powiatowych wynosi 100,702 km.

w tem droga wojewódzka Gniew — Morzeszczyn dług.	8,902 km.
Długość dróg brukowanych wynosi	68,716 km.
Długość dróg szabrowanych wynosi	23,659 km.
Długość dróg żwirowanych wynosi	8,283 km.

Na drogach powiatowych wykonano następujące dostawy materiałów i roboty:

dostawa kamienia na szaber	933 m. ³ —
pozostało z roku ubiegłego	791 m. ³
dostawa brukowca	24 m. ³ —
pozostało z roku ubiegłego	353 m. ³
dostawa otoczków i szabru	102 m. ³ —
pozostało z roku ubiegłego	334 m. ³
dostawa żwiru	1218 m. ³ —
pozostało z roku ubiegłego	918 m. ³
dostawa piasku	694 m. ³ —

Wykonano następujące prace:

wylatano jezdni na długości	8,35 km.
odnowiono powłokę na długości	3,4 km.
przełożono bruku na długości	8,616 m. ²
zasadzone drzew owocowych	200 sztuk.

Wydatki wynosiły:

1) na niższą służbę drogową i administrację	27.028,80 zł.
2) na zakup materiałów i tłuczenie kamienia	23.772,52 zł.
3) na roboty konserwacyjne	2.409,19 zł.
4) na roboty renowacyjne	22.540,00 zł.
5) (różne) sadzenie drzew, zakup narzędzi etc.)	2.167,77 zł.
razem 77.920,28 zł.	

Z powodu braku kamieni w tut. powiecie sprostował Wydział Powiatowy około 1200 m.³ kamieni z powiatów sąsiednich, przyczem cena 1 m.³ kamienia surowego włącznie dostawy na drogę wynosiła 24 — 26 zł. Za kamienie zakupione w powiecie płacono włącznie zwózki na drogę 16 — 19 zł. za 1 m.³.

XI. Zdrowie Publiczne.

a) Walka z chorobami.

W roku sprawozdawczym dokonano znaczniejszej rozbudowy Szpitalu Powiatowego a mianowicie stacji izolacyjnej, na który to cel prelimitowano w budżecie na rok rachunkowy 1927/28 — 63,274 zł. i w budżecie na rok rachunkowy 1928/29 dalsze 21,835 zł. Za wspomnianą kwotę powiększono Szpital Pow. o 12 pokoi (40 łóżek), zakupiono wszelkie do tych ubikacji potrzebne ruchomości i bieliznę, zaprowadzono w całym szpitalu nowe parowe ogrzewanie, jak również przeprowadzono poważniejszy remont, jak przełożenie dachu, wymalowanie ubikacji etc.

Administrację Szpitalu Powiatowego prowadzi się na zasadzie regulaminu uchwalonego przez Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 25. III. 1925 r. ogłoszonego w Orędowniku Urzędowym nr. 12 z dnia 9. kwietnia 1925 r. poz. 104. Opłaty za utrzymanie i leczenie w Szpitalu Powiatowym pobiera się na zasadzie taryfy uchwalonej przez Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 25. 11. 1924 r. zatwierdzonej dekretem p. Wojewody Pomorskiego z dnia 3. stycznia 1927 r. L. dz. IV. 9461/26. i ogłoszonej w Orędowniku Urzędowym z dnia 11. stycznia 1927 r. nr. 2.

W roku sprawozdawczym jak rok rocznie przeprowadzono również szczepienie ochronne przeciw ospie, szczepiono ogólnie 1543 dzieci kosztem 1.100,30 zł.

Dezynfekcji mieszkań przeprowadza się na zasadzie rozporządzenia policyjnego wydanego przez Starostę Powiatowego w dniu 6. października 1924. ogłoszonego w Orędowniku Urzędowym z dnia 13. 10 1924 r. nr. 30 jak również na zasadzie instrukcji służbowej i taryfy do obliczenia kosztów dla dezynfektorów powiatu gniewskiego, ogłoszonej również w wyżej wspomnianym Orędowniku Urzędowym. Nad przeprowadzeniem dezynfekcji mieszkań czuwają pp. Wójtowie jako miejscowe władze policyjne. Na powiat gniewski ustanowiono 2 dezynfektorów powiatowych, którzy zaopatrzeni są w odpowiednie aparaty dezynfekcyjne.

Powiat gniewski podzielony jest na 8 obwodów akuszerskich. W każdym obwodzie ustanowiona jest obwodowa położna na zasadzie regulaminu uchwalonego przez Sejmik Powiatowy na posiedzeniu w dniu 20. listopada 1925 r. ogłoszonego w Orędowniku Urzędowym z dnia 4. 12. 1925 r. nr. 37 poz. 392.

Dozór lekarski w szkołach przeprowadza lekarz powiatowy, którego koszty ponosi powiat i prelimitowano na ten cel pod Dz. VIII. § 10 poz. b. 1000 zł.

XII. Opieka Społeczna.

W roku sprawozdawczym uruchomiono w Janowie dla tak zw. „pięciu gmin po prawej stronie Wisły“ Ochronkę w t. zw. starej szkole, którą powiat dzierżawił od gminy szkolnej i kosztem powiatu przebudował odpowiednio na przeznaczony cel. Część kosztów tego remontu pokryto z otrzymanej na ten cel subwencji państwowej. W wspomnianej Ochronce ustanowiono trzy siostry z Zgromadzenia S. S. Józefitek ze Lwowa i to jedną siostrę ochroniarzkę, jedną siostrę pielęgniarkę i jedną siostrę gospodarczą. Koszty pielęgnacji, częściowego utrzymania dzieci jak również utrzymania całej ochronki i urzędzonej w niej apteczki domowej ponosi powiat i preliminuje na ten cel pod Dz. VI. § 7 budżetu na rok rachunkowy 1928/29 kwotę 4650.— zł.

Rok rocznie utrzymuje się kosztem powiatu kolonję letnią w Opaleniu jak również udziela się licznym stowarzyszeniom, zakładom i osobom pojedynczym wydatnich subwencji.

a) Ubezpieczenia społeczne. Ubezpieczenie od Wypadków w Rolnictwie.

I. Sekcja Gniew liczy w roku sprawozdawczym producentów rolnych (członków zakładu) 2469 z łączną sumą:

a) rzeczywistego podatku gruntowego (przedwojennego) § 38	47.475.97 mk.
b) fikcyjnego podatku gruntowego (§ 39)	5.938.66 zł.
c) wartości wynagrodzenia w gotówce i w naturaljach, jakie wszyscy urzędnicy rolni i robotnicy fachowi otrzymali w roku kalendarzowym 1927 (§ 40)	418.027.56 zł.

II. A. ubezpieczonych przedsiębiorstw obejmujących ogółem 35.221.80 ha

w tem głównych rolnych i leśnych (§ 41)	2469
w tem przedsiębiorstw obejmujących:	
a) nie więcej niż 20 ha	2198
b) ponad 20 ha	271
ogrodniczych i cmentarnych (§ 4, 2)	23
pobocznych, przemysłowych i t. d. (§ 4, 3-6)	58

B. ubezpieczonych czynności (§ 4, 7 i § 921) 222

III. podlegających ubezpieczeniu:

1) zwykłych robotników rolnych i leśnych (mężczyzn i kobiet oraz dzieci (§ 5,1))	4688
2) robotników fachowych (§ 5,2)	225
3) urzędników rolnych (§ 5,3)	66
4) producentów wraz z żonami, ubezpieczonych na zasadzie § 5,4 a	4396
5) członków rodziny	6594

IV. 1) członków Zarządu Sekcji 6

2) urzędników wzgl. funkcjonariuszy Sekcji 3 (1/2)

Doniesień o nieszczęśliwych wypadkach wpłynęło w roku 1927 = 76

w czasie od 1. I. 1928 do 31. III. 1928 r. = 33

Zgodnie z przepisami ordynacji ubezpieczeniowej powzięto w roku 1927 oraz w czasie od 1. I. 1928 r. do 31. III. 1928 r. następujące uchwały: ustalono po raz pierwszy rentę dla okaleczonych, to znaczy rent uzasadnionych z początkiem 14 tygodnia po nieszczęśliwym wypadku:

na rok 1927 = 63 rent

w czasie od 1. I. 1928 do 31. III. 1928 r. = 36 rent.

Obniżono wzgl. wstrzymano renty:

na rok 1927 = 7 rent

w czasie od 1. I. 1928 do 31. III. 1928 r. = 2 renty.

Rent ustalono na stałe:

W roku 1927 = 8

w czasie od 1. I. 1928 r. do 31. III. 1928 r. = 2.

Leczenie przeprowadzono w 5 wypadkach.

b) Na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w Rolnictwie ściągnięto składek jak następuje:

za rok 1927	= 80,849.54 zł
Wydano na pokrycie kosztów administracyjnych w roku 1927	= 1,544.60 zł
wydano tytułem honorarjum lekarskiego za badanie i dozorowanie rentobiorców w roku 1927	1,148.10 zł

Wskutek kosztów powstałych z tytułu administracji Sekcji Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie, Pow. Związek Komunalny otrzymał następujące odszkodowanie za rok 1927:

a) zwrot wyłożonych kosztów za materiały pisemne, druki, formularze etc.	121.50 zł
b) zużytkowanie biura	275.00 zł

b) Sprawozdanie Urzędu Ubezpieczeń.

Posiedzeń Urzędu Ubezpieczeń z udziałem ławników odbyło się 12. Załatwiono spraw ogółem 848 z tego dotyczyło:

spraw wypadków w przemyśle	89
spraw wypadków w rolnictwie	16
spraw opłaty składek ubezpieczeniowych	13
spraw karnych	12
spraw renty chorych	46
spraw renty inwalidowej	487
spraw renty wdowiej	145
spraw renty sieroczej	40

razem 848

Wnioski o rentę cofnięto w	65 wypadkach
Wnioski o rentę odrzucono w	33 wypadkach
opinię lekarską zażądano w	786 wypadkach

Przewodniczącym Urzędu Ubezpieczeń jest nadal Starosta Powiatowy Dr. Wojciech Lemańczyk, zastępcą deputowany powiatu Franciszek Czarnowski z Gniewskich Młynów.

Do zaprzysiężonych przedstawicieli ludności przy tut. Urzędzie Ubezpieczeń należą:

1) ze strony pracodawców:

a) ławnicy:

- 1) p. Brunon Bienerowski z Tymawy,
- 2) p. Kazimierz Ciężyński z Cierzpic
- 3) p. Aleksander Olszewski z Piaseczna
- 4) p. Feliks Czarnowski z Gogolewa,
- 5) p. Kayzer Jan z Brodów
- 6) p. Władysław Kuliński z Gniewu.

b) zastępcy:

- 1) p. Józef Niedbalski z Gniewu
- 2) p. Władysław Szulz z Tymawy
- 3) p. J. A. Klein z Gniewu
- 4) p. Wacław Jankiewicz z Gniewu

2) ze strony pracobiorców:

a) ławnicy:

- 1) p. Bernard Stempa z Gniewskich Młynów
- 2) p. Bernard Glinkowski z Brodów
- 3) p. Paweł Jaszczerski z Nicponi
- 4) p. Edward Frank z Brodów

b) zastępcy:

- 1) p. Józef Werner z Gniewu
- 2) p. Tomasz Gretkowski z Cierzpic
- 3) p. Józef Suchomski z Gniewu
- 4) p. Antoni Malinowski z Brodów.

c) Opieka nad ubogimi, umysłowo chorymi, ociemniałymi, epileptykami etc.

Opieka społeczna w Województwie Pomorskiem opiera się na zasadzie dotąd obowiązującej ustawy pruskiej z dnia 30. V. 1908 r. o miejscu zamieszkania pod względem wsparcia (Dz. Ust. Rzeszy str. 381) jak również na ustawie wykonawczej z dnia 8. III. 1871 r. (Zbiór ustaw prusk. str. 130) oraz na ustawie z dnia 1. XI. 1867 r. o wolności wyboru miejsca zamieszkania (Dz. U. Związku str. 55).

Sprawy ubogo gminnych i krajowych.

Wpłynęło wniosków:

1) o przyznanie wsparcia gminnego	58
2) przyznano wsparcie	36
3) oddalono wniosków	22

W zakładach psychiatrycznych, głuchoniemych i zakładach opieki społecznej znajdowało się w okresie sprawozdawczym:

1) w zakładzie psychiatrycznym w Kochorowie	14
2) w zakładzie psychiatrycznym w Świeciu	3
3) w zakładzie Opieki Społ. w Wejherowie	8
4) w zakładzie poprawczym w Chojnicach	6
5) w zakładzie dla Ociemniałych w Bydgoszczy	3

Do ponoszenia kosztów utrzymania obowiązany jest Powiatowy Związek Komunalny w wysokości $\frac{2}{3}$, a miejscowe związki ubogich w wysokości $\frac{1}{3}$ część za każdą osobę umieszczoną w Zakładzie Krajowym z powiatu, koszty te wynosiły: dla Wydziału Powiatowego w okresie sprawozdawczym jak następują:

1) za pacjentów w Kraj. Zakł. Psychiatrycznym w Kochorowie	6,628.00 zł
2) za pacjentów w Kraj. Zakł. Psychiatrycznym w Świeciu	2,451.00 zł
3) za wychowanków w Kraj. Zakł. Opieki Społ. w Wejherowie	2,963.00 zł
4) za ociemniałych w Bydgoszczy	180.00 zł
razem:	12,222.00 zł

d) Ruch bezrobotnych.

1) W okresie sprawozdawczym zgłosiło się bezrobotnych	684
2) umieszczono na wolne miejsca w powiecie	348
3) umieszczono na wolne miejsca poza pow.	198
4) do prac sezonowych do Niemiec	138
5) Wyplacono zasiłków w okresie sprawozdawczym z państwowych funduszy bezrobocia	28.096.16 zł.

XIII. Oświata.

Szkół powszechnych istnieje w powiecie gniewskim 40 i to 17 jednoklasowych, 14 dwuklasowych, 7 trzyklasowych, 1 czteroklasowa i 1 siedmioklasowa. Do szkół tych uczęszczało razem 3326 dzieci, z których było według wyznania 3220 katolickich, 106 ewangelickich, a według narodowości 3245 Polaków, 81 Niemców. Nauczało 79 nauczycieli i to 50 męskich, 29 żeńskich, z których było 77 katolików a 2 ewangelików.

W 10 szkołach udzielano w porze zimowej nauki uzupełniającej dla młodzieży. Udzielano 696 lekcji. w których brało udział 297 chłopców i dziewcząt razem. Szkoły mają do dyspozycji 38 boisk.

W 5 wypadkach urządzono święto sadzenia drzew, przyczem nasadzono drzewek owocowych 23 i 225 drzewek innych.

Statystykę powyższą wzięto podług stanu z dnia 1. grudnia 1927 r., natomiast ilość szkół obliczono podług stanu z dnia 1. IX. rb. W zeszłym roku szkół było 45 i to: I. kl. = 15, II kl. = 20, III = 8, IV. = 1, 7 = 1. Z tej liczby 5 szkół zlikwidowano.

W roku bieżącym nauczycieli jest 82. W roku bieżącym utworzono w Kozielcu nową szkołę dla dzieci syberyjskich. Stopień organizacyjny nie jest jeszcze ustalony, lecz narazie można ją zaliczyć do 1-klasowych.

W roku sprawozdawczym udzielono 10 uczniom zakładów naukowych jak: Seminarjum Nauczycielskie w Grudziądzu, Gimnazjum w Gniewie, Tczewie i Nakle. Akademia w Warszawie i Krakowie, stałych miesięcznych subwencji razem w kwocie 2.785 zł. Również udzielono licznym Tow. i Zakładom i na zakup podręczników szkolnych dla biednych dzieci w powiecie, jednorazowych subwencji.

Razem na cele oświaty wydano kwotę 9.534.00 zł.

XIV. Bezpieczeństwo publiczne.

1) Pożarnictwo.

Na terenie tutejszego powiatu istnieje należycie zorganizowana Ochotnicza Straż Pożarna w mieście powiatowym Gniewie, która posiada dostateczne narzędzia ogniociłujące. W gminach wiejskich nie istnieją ochotnicze straże pożarne, natomiast staraniem gniewskiej Ochotniczej Straży Pożarnej wszczęto w kilku większych gminach wiejskich akcję zorganizowania ochotniczych straży pożarnych. Na przeprowadzenie tych prac Wydział Powiatowy udzielał subwencji z preliminarza budżetowego Dz. XII § 18. Przeważna ilość gmin wiejskich posiada sikawki, kadzie, drabiny etc. i na utrzymanie tych narzędzi otrzymuje w razie faktycznej potrzeby od powiatu subwencje. Pomoc pożarną w gminach wiejskich opiera się na zasadzie rozporządzenia policyjnego z dnia 12. X. 1874 r.

2) Bezpieczeństwo ogólne.

Areszty gminne znajdują się w każdym obwodzie wójtostwa które z budżetu wójtowskiego będą utrzymywane. Koszty utrzymania ponoszą gminy i obszary dworskie przynależne do obowodu wójtowskiego.

Policję komunalną na targowiskach wykonują właścivi woźni wójtowscy.

XV. Popieranie rolnictwa.

1) Oświata rolnicza.

Specjalnej szkoły rolniczej na teren tutejszego powiatu niema. W roku sprawozdawczym czynna była natomiast szkoła rolnicza na trzy sąsiednie powiaty starogardzki, tczewski i gniewski w Skórczu którą później przeniesiono do Bielawek powiat tczewski. Na utrzymanie wspomnianej szkoły jak również na utrzymanie żeńskiej szkoły rolniczej w Kowalewie udzielił powiat subwencji razem w kwocie 1200 zł, prócz tego w dwóch wypadkach stypendje uczennicom żeńskiej szkoły rolniczej w Kowalewie.

2) Praktyka rolnicza.

Jak rok rocznie tak i w roku sprawozdawczym odbyto w dniach 15 i 16 lipca pokazy bydła rogatego i trzody chlewnej. Zainteresowanie rolników było ożywione — przedstawiono znaczną ilość bydła rogatego i trzody chlewnej. Wydział Powiatowy wyasygnował z funduszy budżetowych jako udział do premii pokazowych kwotę 800 zł.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono również w dniach 23 i 24 maja licencję stadników, na której uznano i licencjonowano 29 stadników. Koszty połączone z licencją stadników poniósł również Wydział Powiatowy. Wynik licencji ogłoszono w Orędowniku Urzędowym z dnia 6. VII. 1927 r. nr. 22 poz. 252.

Rolnictwo w tutejszym powiecie jest zorganizowane prawie w każdej większej gminie w kółkach rolniczych. Prezesem Pomorskiego Tow. Rolniczego na powiat gniewski był właściciel ziemski Franciszek Czarnowski z Gniewskich Młynów.

Stacji rozplodowych buhajów za subwencją powiatową utworzono w roku sprawozdawczym 2. Czynności lekarza weterynaryjnego wykonuje na terenie tut. powiatu Powiatowy Lekarz Weterynaryjny p. dr. Połomski zamieszkały w Pelplinie.

3) Meljoracje.

Na terenie tut. powiatu istnieją następujące spółki meljoracyjne:

L. b.	Nazwa Spółki	Statut	Przewodniczący wzgl. zastępca
1	Spółka odwodnicza bagnisk przy Lalkowach i Milewku	z dn. 28. 12. 1898 r. (Amtsbl. str. 397)	Przewodniczący Waclaw Zalewski, Lalkowy ob. dworski.
2	Spółka odwodnicza łąk przy jeziorze Włosinnickim	z dn. 14. 5. 1919 r.	Przewod. Oskar Kowalski Pieniążkowo.
3	Spółka regulacji rzeki Jonki	z dn. 9. 10. 1900 Amtsbl. str. 439	Przewod. Michał Damrath Kościelna Jania.
4	Spółka Drenarska Kopytkowo	z dn. 27. 8. 1899 Amtsbl. str. 293	Przewod. Artur Ziehm, Sniętówko.
5	Spółka Drenarska Rudawki (Rynkówka)	z dn. 9. 5. 1900 Amtsbl. str. 215	Przewod. Jan Wodzak, Rudawki.
6	Spółka Drenarska Janiszewko	z dn. 4. 1. 1924 Amtsbl. str. 149	Przewod. Franc. Ziemann, Janiszewko.
7	Spółka Drenarska Lignowy	z dn. 9. 10. 1901 Amtsbl. str. 149	Przewod. Wł. Leśniewski, Kursztyn.
8	Spółka Drenarska Barłóżno-Lipiagóra	z dn. 19. 5. 1904 Amtsbl. str. 195	Przewod. Paweł Dunajski, Barłóżno.
9	Spółka Drenarska Szprudowo	z dn. 18. 6. 1905 r. Amtsbl. str. 147	Przewod. Podjacki Teodor Szprudowo.
10	Spółka Drenarska Gniew—Cieple	z dn. 31. 8. 1905 r. Amtsbl. str. 277	Przewod. Maks. Richter, Wielkie Gronowo.
11	Spółka Drenarska Bobrówiec	z dn. 28. 3. 1911 Amtsbl. str. 211 rok 1912	Sylw. Flisikowski, Bobrówiec.

XVI. Finanse komunalne.

Wymiar danin komunalnych opiera się na ustawie z dnia 11. VIII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. nr. 94

poz. 747) i do niej wydanych rozporządzeń wykonawczych.

Wymiar poszczególnych podatków przedstawia się jak następuje:

Statystyka

wykazująca wymiar poszczególnych podatków w powiecie gniewskim w okresie gospodarczym 1927/28.

Rodzaj podatku	Gminy wiejskie		Pow. Związek Komunalny		Razem		Ilość płatników	Przypada na jednego płatnika	
	zł	gr	zł	gr	zł	gr		zł	gr
I. Udział w podatkach państwowych									
15% udziału państw. podatków doch.	—	—	19.372	58	19.372	58	486	41	40
II. Dodatki do państw. podatków	44.596	89	199.715	59	244.312	48	—	—	—
Dod. do państw. podatku gruntow.	29.962	09	74.873	84	104.835	93	2515	41	68
Dod. do pod. gruntow. od gruntów należących do Państwa	1.220	80	4.666	53	5.887	33	3	1.962	44
Dod. od państw. podatku przemysł.	7.370	88	18.114	57	25.485	45	260	98	02
Dod. do państw. pod. doch.	—	—	88.029	07	88.029	07	544	161	81
Dod. do państw. podatku od spożycia i zużycia wzgl. produkcji	6.043	12	11.502	58	17.545	70	niew.	niew.	
Dodatek do opłat państw. na wyrób i sprzed. trunków przetw. wód. i spir.	—	—	2.529	—	2.529	—	54	46	83
III. Podatki samoistne	7.277	72	16.276	29	23.554	01	101	233	21
pod. od wyk. prawa polowania	—	—	1.055	—	1.055	—	19	55	52
pod. od przedm. zbytku	—	—	6.435	—	6.435	—	499	12	90
pod. od zaprot. weksli	—	—	25	—	25	—	niew.		
pod. od psów	—	—	13.620	45	13.620	45	2070	6	58
opłaty drogowe:									
a) od gruntowego	—	—	55.491	98	55.491	98	2515	22	06
b) od nieruchomości	—	—	4.539	89	4.539	89	584	7	77
c) od przemysłowego	—	—	1.210	24	1.210	24	415	2	90
Specjalne dopłaty	—	—	10.584	79	10.584	79	55	192	45
I. razem	—	—	19.372	58	19.372	58			
II. razem	44.596	89	199.715	59	244.312	48			
III. razem	7.277	72	109.238	64	115.516	36			
O g ó ł e m	51.874	61	328.326	81	380.201	42			

Wykaz rzeczywistych wpływów z poszczególnych podatków i dodatków w okresie gospodarczym 1927/28.

Poz.	Oznaczenie poszczególnego podatku i dodatku	Suma preli- minowana		Suma wykonania budżetu						Więcej		Mniej	
		zł	gr	wpłynęło		zaległości czynne		razem		zł	gr	zł	gr
				zł	gr	zł	gr	zł	gr				
18	Dział VIII. Udział w podatkach państw.	11.000	00	19.372	58	—	—	19.372	58	8.372	58	—	—
	15% udziału w państw. podatku dochodowym	11.000	00	19.372	58	—	—	19.372	58	8.372	58	—	—
	Dział IX. Dodatki do podatków państw.	201.770	00	187.246	91	30.083	92	217.330	83	21.017	88	5.457	05
19	Dodat. komunal. do państw. podatku gruntowego	80.000	00	72.378	72	7.161	65	79.540	37	—	—	459	63
20	Dodat. komunal. do państw. podatku przemysłowego	17.900	00	18.114	57	—	—	18.114	57	214,	57	—	—
21	Dodat. komunal. do opłat państw. na wyrób i sprzedaż trunków	1.620	00	2.530	02	—	—	2.530	02	910	02	—	—
22	Dodat. komunal. do państw. podat. od spożycia i zużycia	16.500	00	11.502	58	—	—	11.502	58	—	—	4.997	42
23	Dodat. komunal. do państw. podat. od dochodu	85.000	00	81.287	41	6.741	66	88.029	07	3.029	07	—	—
24	Kary za zwłokę i koszty egzekucyjne	750	00	1.433	61	672	13	2.105	74	1.355	74	—	—
	Zaległe podatki z poprzedniego okresu budżetowego	—	—	—	—	15.508	48	15.508	48	15.508	48	—	—
	Dział X. Samoistne podatki	99.045	00	96.396	92	15,679	98	112.076	80	—	—	—	—
25	Podatek od umów o przeniesieniu własn. nieruchomości	10.000	00	10.231	05	6,045	24	16.276	29	6.276	29	—	—
26	Podatek od spadków i darowizn	100	00	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
27	Podatek od posiadania przedmiotów zbytku	6.050	00	6,175	00	260	00	6.435	00	385	00	—	—
28	Podatek od wykonywania prawa polowania na obszarach dwor.	1.100	00	1.027	80	27	20	1.055	00	—	—	45	00
29	Podatek od zaprotestowanych weksli	50	00	25	00	—	—	25	00	—	—	25	00
30	Podatek od psów	14.000	00	13.367	99	252	46	13.620	45	—	—	379	55
31	Opłaty drogowe	61.995	00	54.274	27	6.967	84	61.242	11	—	—	752	89
32	Kary za zwłokę, odsetki i koszty egzekucyjne	750	00	1.339	70	1.498	46	2.838	16	2.088	16	—	—
11	Dział VII. Dopłaty specjalne za nadzwyczajne zużycie dróg.	5.000	00	9.956	11	628	68	10,584	79	5.584	79	—	—

Wykonanie budżetu na rok gospodarczy 1927/28.

Wydatki.

Dz.	Oznaczenie wydatku	Preli. minowano		Suma wykonania budżetu				więcej		mniej			
		zł	gr	wydano		zaległości bierne		razem		zł	gr	zł	gr
				zł	gr	zł	gr	zł	gr				
I.	Administracja ogólna	95.925	00	95.178	31	—	—	95.178	31	—	—	746	69
II.	Majątek komunalny	—	00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Przedsiębiorstwa komunalne	—	00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	Spłata długów	9.677	00	9.677	00	1.453	92	11.130	92	1.453	92	—	—
V.	Drogi i place publiczne	79.583	00	77.920	28	—	—	77.920	28	—	—	1.662	72
VI.	Oświata	11.060	00	9.534	68	1.100	00	10.634	68	—	—	425	32
VII.	Kultura i sztuka	1.000	00	623	20	11	93	635	13	—	—	364	87
VIII.	Zdrowie publiczne	72.100	00	61.026	44	223	80	61.250	24	—	—	10.849	76
IX.	Opieka społeczna	4.500	00	4.500	00	—	—	4.500	00	—	—	—	—
X.	Popieranie rolnictwa	5.350	00	1.732	42	—	—	1.732	42	—	—	3.617	58
XI.	Popieranie przemysłu i handlu	100	00	100	00	—	—	100	00	—	—	—	—
XII.	Bezpieczeństwo publiczne	6.289	00	5.724	47	—	—	5.724	47	—	—	564	53
XIIIa	Świadczenia na rzecz innych związków komunalnych	77.721	00	74.225	78	1.759	83	75.985	61	—	—	1.735	39
XIII.	Różne	3.916	00	2.533	15	338	00	2.871	15	—	—	1.044	85
	Nadzwyczajne	84.356	79	84.356	79	—	—	84.356	79	—	—	—	—
	razem:	451.577	79	427.132	52	4.887	48	432.020	00	1.453	92	21.011	71

Wykonanie budżetu na okres gospodarczy 1927/28.

Docho dy.

Dział	Oznaczenie dochodu	Preli-minowano		Suma wykonania budżetu				więcej		mniej	
		zł	gr	wplynęło		zaległości czynne		zł	gr	zł	gr
				zł	gr	zł	gr				
I.	Majątek komunalny	9.379	00	10.175	37	1.000	00	11.175	37	1.796	37
II.	Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Subwencje i dotacje	16.163	00	22.163	30	—	—	22.163	30	6.000	30
IV.	Zwroty	9.650	00	10.261	10	136	31	10.397	41	747	41
V.	Oplaty administracyjne	2.500	00	1.287	35	—	—	1.287	35	—	—
VI.	Oplaty za korzystanie z urządzeń komunaln. i zakładów dobra publicznego	29.500	00	21.951	00	—	—	21.951	00	—	—
VII.	Dopłaty	5.000	00	9.956	11	628	68	10.584	79	5.584	79
VIII.	Udział w podatkach państwowych	11.000	00	19.372	58	—	—	19.372	58	8.372	58
IX.	Dotatki do podatków państwowych	201.770	00	187.246	91	14.575	44	201.822	35	52	35
X.	Podatki samoistne	94.045	00	86.440	81	15.051	30	101.492	11	7.447	11
XI.	Różne	6.939	00	6.278	76	—	—	6.278	76	—	—
	Docho dy nadzwyczajne	64.631	79	64.631	79	—	—	64.631	79	—	—
	razem:	450.577	79	439.765	08	31.391	73	471.156	81	30.000	91
										9.421	89

XVII. Sprawozdanie

z czynności Powiatowej Kasy Oszczędności w Gniewie za rok 1927.

Rok 1927 jako szósty rok działalności instytucji Powiatowej Kasy Oszczędności zamyka się wyższym rezultatem od końcowego zamknięcia roku poprzedniego, mianowicie:

Wkłady posiadane w końcu roku zeszłego wynosiły złotych 52.524,62 — a w końcu roku sprawozdawczego figurują w sumie 182.435 zł. 34 gr. czyli zwiększyły się o przeszło 350%. Aczkolwiek i sumata wobec innych Kas Oszczędności jest bardzo niską, to jednak z uwagi na krótki jeszcze okres działalności Kasy naszej oraz pewien brak zaufania ludności do instytucji kredytowych wogóle, na ogół zarysowuje się znaczna poprawa i stałe zwiększenie wśród mieszkańców powiatu naszego zainteresowanie się naszą Kasą.

Przez rozwiniętą propagandę oszczędności za pomocą ogłoszeń, broszur, ulotek i wypożyczanie skarbonek, Kasa starała się dotrzeć do każdej miejscowości naszego powiatu celem krzewienia oszczędności. Skarbonek oszczędnościowych wypożyczono 27 sztuk w których złożono ogółem 2.230,78 zł. Konta kredytowe w rachunkach bieżących wyrażają się w końcu roku sprawozdawczego sumą 125.714,86 zł.

Obroty, które w roku zeszłym wynosiły zł. 1.150.413,66 zł. podniosły się w roku sprawozdawczym na sumę 3.459.392,22 zł. czyli o przeszło 100% więcej.

W celu zwiększenia kredytów, Powiatowa Kasa Oszczędności bezustannie wszczyniała starania w instytucjach kredytowych, dzięki czemu w roku sprawozdawczym Kasa korzystała z następujących kredytów, a mianowicie:

1) w Państwowym Banku Rolnym, oddział w Grudziądzu w formie redyskonta weksli złotych 100.000.—

2) w Banku Gospodarstwa Krajowego, oddział w Bydgoszczy w formie redyskonta weksli złotych 30.000.—

3) w Pomorskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Toruniu, w formie redyskonta weksli złotych 20.000.—

4) w Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu, tytułem wkładu 97.000 zł. do 2. stycznia 1929 r. oraz 75.000 zł. w formie redyskonta weksli, wzgl. otwartego kredytu w rachunku bieżącym.

5) w Pocztovej Kasie Oszczędności tytułem pożyczki terminowej 30.000 zł. spłacalnej w ratach po 10%.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności odbył 7 posiedzeń na których załatwiono sprawy bieżące Kasy, oraz przyznano 320 pożyczek na ogólną sumę 1.859.162,22 zł.

Z przyznanych przez Zarząd i wydanych przez Kasę pożyczek korzystało: rolnictwo, kupiectwo, przemysł i rzemiosło — tak powiatu jak i miasta Gniew.

BILANS POWIATOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Stan czynny (Aktywa)

Stan bierny (Pasywa)

L. p.	Wyszczególnienie	zł	gr	L. p.	Wyszczególnienie	zł	gr
1	Kasa (gotówka)	4.958	82	1	Fundusz rezerwowy	5.105	09
2	Rachunki bieżące w Instytucjach Kredytowych:			2	Inne rezerwy		
	a) w Bankach Państw.	9.834	80	a)	Fundusz obrotowy	13.740	97
	b) w P. Kasie Oszczęd.	1.515	49	3	Wkłady		
	c) w instytucjach kredytowych komunalnych	270	00	a)	bezterminowe	56.311	28
		11.620	29	b)	terminowe		
3	Weksle zdyskontowane	201.115	90		do 3 miesięcy	123.380	30
4	Pożyczki na skrypty dłużne	4.116	65	c)	terminowe ponad 3 mies. i warunkowe	2.743	76
5	Pożyczki na rachunkach bieżących na zastaw:			d)	saldą kredytowe rachunków bieżących	125.714	86
	a) papierów wartościowych	169.976	18	4	Redyskonto weksli	99.439	50
	b) innych wartości: (książeczek oszczędn., sum hipotecznych)	164.027	85	5	Kredyty udzielone Kasie		
		334.004	03	a)	przez Pocz. Kasę Oszczędności	12.000	00
	Razem	555.815	69	b)	przez instytucje kredytowe komunalne	97.000	00
				6	Różne	5.418	38
				7	Czysty zysk	14.961	55
					Razem	555.815	66

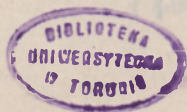
Wykaz obwodów w powiecie

Nr. bież.	Nazwa obwodu wójtowskiego, obszar w ha i ilość dusz	Do obwodu należą następujące gminy i obszary dworskie	Gmina, obszar dworski	a) w ó j t a
				Nazwisko i imię
1	Bielsk 3709.10 ha 1990 dusz	Bielsk Kierwałd Lipiagóra Rakówiec Wyręby	ob. dw. gmina " ob. dw.	a) Antoni Ossowski b) Jan Kowalski
2	Brody 2908.60 ha 1082 dusz	Brody Brodzkie Miyny Cierzpice Janiszewo Kursztyn Janiszewko	ob. dw. " " " gmina "	a) Kazimierz Ciążyński b) Jan Kayzer
3	Cieple 2066.90 ha 1063 dusz	Cieple Kołło Kuchnia Wielkie Gronowo Małe Gronowo Polskie Gronowo	gmina " " " "	a) — b) —
4	Dębowo 77.35 ha	Dębowo Dębowyias Widlice	ob. dw. " " " "	a) — b) —
5	Fraça 2064.20 ha 938 dusz	Fraça Lalkowy Lalkowy Włosienica	ob. dw. " " gmina "	a) Józef Raduński b) Tytus Śliwa
6	Janowo 1385.90 ha 582 dusz	Janowo Bursztych Kramrowo Nowe Lignowy Małe Pólko	gmina " " " "	a) Tadeusz Tollik b) Andrzej Napiontek
7	Kozielec 1938.50 ha 1008 dusz	Kozielec Milewko Milewko Pieniążkowo	ob. dw. " " gmina "	a) Franciszek Stempa b) Jan Cyganek
8	Kopytkowo 4099.10 ha 1821 dusz	Kopytkowo Bobrówiec Kościelna Jania Smętówko Stara Jania	ob. dw. gmina " ob. dw. " "	a) — b) —

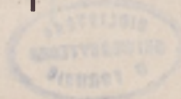
**wójtowskich
gniewskim.**

b) zastępcy wójta	Miejsce zamieszkania	Data dekretu nominacyjnego	Kadencja upływa dnia	Czy stały czy komisaryczny
Stan wzgl. zawód				
dyrektor dóbr właściciel majątności	Bielsk Bielsk	18. I. 1926 r. 18. I. 1926 r.	18. I. 1932 18. I. 1932	stały „
właściciel majątności dzierżawca domeny państw.	Cierzpice Brody	5. V. 1924 r. 5. V. 1924 r.	— —	komisaryczny „
—	—	—	—	Urząd wójta sprawuje burmistrz sąsiedniego miasta Gniewu
—	—	—	—	Urząd wójta sprawuje wójt sąsiedniego obwodu Kozielec
rolnik „	Włosienica Lalkowy	25. 7. 1927 r. 25. 7. 1927 r.	25. VII. 1933 25. VII. 1933	stały „
rolnik „	Janowo Janowo	30. XI. 1925 r. 30. XI. 1925 r.	30. XI. 1931 30. XI. 1931	stały „
organista drogomistrz kraj.	Pieniążkowo „	6. XI. 1925 r. 6. XI. 1925 r.	6. XI. 1931 6. XI. 1931	stały „
—	—	—	—	Urząd wójta sprawuje wójt sąsiedniego obwodu Rynkówka
—	—	—	—	

Nr. bież.	Nazwa obwodu wójtowskiego, obszar w ha i ilość dusz	Do obwodu należą następujące gminy i obszary dworskie	Gmina, obszar dworski	a) w ó j t a
				Nazwisko i imię
9	Lignowy 4836.70 ha 2447 dusz	Lignowy Wielki Garc Gręblin Rudno Szprudowo	gmina " " "	a) Franciszek Błażek b) Apolinary Wojnowski
10	Nowy Dwór 2314.60 ha 1547 dusz	Dzierżążno Gogolewo Nieponia	gmina " "	a) Mieczysław Raabe b) Feliks Czarnowski
11	Opalenie 1554.80 ha 1825 dusz	Opalenie Aplinki Jaźwiska	gmina " "	a) Julian Reptowski b) Paweł Świczkowski
12	Ostrowite 2975.07 ha 3060 dusz	Ostrowite Dąbrówka Półwieś Smarzewo Smętowo Wiosło	ob. dw. gmina " ob. dw. " "	a) Józef Halagiera b) Antoni Felski
13	Piaseczno 2789.70 ha 2283 dusz	Piaseczno Jeleń Tymawa	gmina " "	a) Ksawery Pozorski b) Aleksander Olszewski
14	Rynkówka 2928.19 ha 2540 dusz	Rynkówka Kamionka Leśna Jania Leśna Jania	gmina " " ob. dw.	a) Teodor Cejrowski b) Franciszek Szczukowski
15	Wielkie Walichnowy 2633.24 ha 1586 dusz	Wielkie Walichnowy Małe Walichnowy Międzyłęż Folwark Nowy Międzyłęż Stary Międzyłęż Rozgarty	gmina " " " "	a) Franciszek Dembicki b) Józef Faliński

b) zastępcy wójta Stan wzgl. zawód	Miejsce zamieszkania	Data dekretu nominacyjnego	Kadencja upływa dnia	Czy stały czy komisaryczny
dzierżawca domeny państw.	Lignowy	20. XI. 1924 r.	20. XI. 1930	stały
" " " "	Lignowy	20. XI. 1924 r.	20. XI. 1930	"
właściciel ziemski	Dzierżążno	14. II. 1922 r.	—	komisaryczny
" " " "	Gogolewo	14. II. 1922 r.	—	"
rolnik	Jaźwiśka	10. XI. 1924 r.	10. XI. 1930	stały
organista	Opalenie	30. XI. 1925 r.	30. XI. 1931	"
dzierżawca domeny państw.	Ostrowite	10. XI. 1923 r.	—	komisaryczny
rolnik	Półwieś	14. II. 1922 r.	—	"
organista	Piaseczno	18. I. 1926 r.	18. I. 1932	stały
właściciel ziemski	Piaseczno	19. I. 1926 r.	18. I. 1932	"
rolnik	Leśna Jania	6. XI. 1925 r.	6. XI. 1931	stały
" " " "	Leśna Jania	6. XI. 1925 r.	6. XI. 1931	"
sołtys	W. Walichnowy	15. X. 1926 r.	15. X. 1932	stały
rolnik	W. Walichnowy	10. IV. 1922 r.	—	komisaryczny

Nr. bież.	Nazwa obwodu Urzędu Stanu Cywilnego	Siedziba Urzędu i poczta	Do obwodu Urzędu Stanu Cywilnego należą miejscowości	Nazwisko i imię	
				a) urzędnika Stanu Cywilnego b) zastępcy urzędnika Stanu Cyw.	Stan - zawód
1	Brody	Gniew	Brody Janiszewo Janiszewko Brodzkie Młyny Cierzpice Kursztyn	a) Kaletka Bronisław b) Bieliński Franciszek	adjunkt kancelar. Kierownik Rachuby
2	Cieple	Gniew	Cieple Koło Wielkie Gronowo Mała Gronowo Polskie Gronowo Kuchnia	a) Wantowski Ksawery b) Małolepszy Antoni	emeryt. rektor Dyrektor P. K. O.
3	Dzierżąžno	Dzierżąžno Morzeszczyn	Dzierżąžno Gogolewo	a) Brzeski Wład. b) Raabe Miecz.	organista właściciel ziemski
4	Dębowo	Opalenie Opalenie	Dębowo Dębowyla Widlice	a) Kuczkowski Ed. b) Swieczkowski Paweł	rolnik organista
5	Frąca	Frąca Frąca	Frąca Lalkowy gm. Lalkowy ob. dw. Włosienica	a) Wajerczyk Marceli b) Mrowiński Antoni	nauczyciel oberżysta
6	Gniew	Gniew	Gniew Nicponia	a) Dziegielewski Jan b) Tetzlaff Klemens	burmistrz kupiec
7	Janowo	Janowo Janowo	Janowo Kramrowo Bursztych Małe Pólko Nowe Lignowy	a) Czyżewski Augustyn b) Baniecki Walentyn	rolnik mistrz kowalski
8	Kopytkowo	Kościelna Jania Kościelna Jania	Kopytkowo Stara Jania Kościelna Jania Smętówko Bobrówiec	a) Klein Michał b) Cejrowski Teodor	mistrz kowalski rolnik
9	Kozielec	Pieniążkowo Czerwińsk	Kozielec Milewko gm. Milewko ob. dw. Pieniążkowo	a) Stempa Franciszek b) Cyganek Jan	organista drogomistrz krajowy
10	Lipiagóra	Lipiagóra Barłóžno	Lipiagóra Kierwałd	a) Schütz Edmund b) Borzykowski J.	nauczyciel rolnik
11	Ostrowite	Pieniążkowo Czerwińsk	Ostrowite Wiosło Smętowo Dąbrówka Półwieś Smarzewo	a) Stempa Franciszek b) Felski Antoni	organista rolnik
12	Opalenie	Opalenie Opalenie	Opalenie Aplinki Jaźwiska	a) Kuczkowski Edmund b) Głowiński Bern	rolnik koszykarz
13	Piasieczno	Piasieczno Piasieczno	Piasieczno Jeleń Tymawa	a) Szczeblewski Sylwester b) Pozcrski Ksaw.	soltys organista
14	Rudno	Rudno Rudno	Rudno Wielki Garc Gręblin	a) Zieliński Aleksander b) —	rolnik
15	Rynkówka	Leśna Jania Kościelna Jania	Rynkówka Kamionka Leśna Jania gm Leśna Jania ob. dw.	a) Szczukowski Franciszek b) Cejrowski Teod.	rolnik rolnik

Nr. bież.	Nazwa obwodu Urzędu Stanu cywilnego	Siedziba Urzędu i poczta	Do obwodu Urzędu Stanu Cywilnego należą miejscowość	Nazwisko i imię	
				a) urzędnika Stanu Cywilnego b) zastępcy urzędnika Stanu Cyw.	Stan - zawód
16	Rakówiec	Rakówiec Mała Karczma	Rakówiec Bielsk Wyreby	a) Neumann Feliks b) Jańca Józef	nauczyciel rolnik
17	Szprudowo	Lignowy szl.	Szprudowo Lignowy	a) Jabłoński Józef b) Raszeja Wład.	właśc. mleczarni oberżysta
18	Wielkie Walichnowy	Małe Walichnowy	Wielkie Walichnowy Małe Walichnowy Stary Międzyłęż Nowy „ Folwark „ Rozgarty	a) Kachellek Jan b) Dembicki Franciszek	nauczyciel rolnik

XX. Spis rozjemców.

a) należących do Sądu Powiatowego w Gniewie.

L. p.	Nazwa obwodu	Imię i nazwisko a) rozjemcy b) zastępcy	Zawód	Miejsce zamieszkania	Data zobowiązania
1	Brody	a) Antoni Kayzer b) Jan Biały	rolnik maszynista	Brody Stockie Młyny	19. 7. 1928 9. 3. 1928
2	Bielsk	a) Józef Borzyszkowski b) Paweł Firyn	rolnik rolnik	Lipiagóra Lipiagóra	20. 12. 1926 9. 3. 1928
3	Cieple	a) Aleksander Winkel b) Jan Dziegielewski	nauczyciel burmistrz	Cieple Gniew	17. 3. 1927 20. 3. 1928
4	Dębowo	a) Maurycy Norski b) Paweł Frischka	nadleśniczy leśniczy	Dębowo Jesionna	25. 11. 1927 27. 11. 1927
5	Gniew	a) Ksawery Wantowski b) Antoni Gruszczyński	rektor em. kupiec	Gniew Gniew	26. 8. 1926 22. 11. 1927
6	Janowo	a) Augustyn Czyżewski b) Anastazy Wygocki	rolnik rolnik	Janowo Małe Pólko	9. 3. 1928 9. 3. 1928
7	Nowy Dwór	a) Mieczysław Raabe b) Józef Koszowski	rolnik rolnik	Dzierżąno Nicponia	20. 3. 1928 20. 3. 1928
8	Opalenie	a) Augustyn Felski b) Julian Reptowski	oberżysta rolnik	Opalenie Jaźwiska	5. 7. 1928 9. 3. 1928
9	Piaseczno	a) Czesław Raabe b) Kazimierz Balcerowicz	właśc. ziemski oberżysta	Piaseczno Piaseczno	20. 3. 1928 9. 3. 1928
10	Szl. Lignowy	a) Aleksander Z eliński b) Bolesław Szambowski	rolnik rolnik	Rudno Szprudowo	9. 3. 1928 9. 3. 1928
11	Wielkie Walichnowy	a) Franciszek Dembicki b) Ludwik Speht	rolnik stangret	W. Walichnowy M. Walichnowy	9. 3. 1928 26. 8. 1926

b) należących do Sądu Powiatowego w Nowem.

12	Kozielec	a) Ludwik Wojtaszewski b) Jan Cyganek	nauczyciel drogomistrz	Bochlin Pieniążkowo	3. 1. 1925 6. 10. 1921
13	Kopytkowo	a) Władysław Kosecki b) Franciszek Szczukowski	nauczyciel rolnik	Kośc. Jania Leśna Jania	3. 1. 1925 18. 11. 1924
14	Rynkówka	a) Konrad Chmarzyński b) Franciszek Szczukowski	rolnik rolnik	Rynkówka Leśna Jania	18. 11. 1924 18. 11. 1924
15	Fraça	a) Aleksander Kotowski b) Tytus Sliwa	krawiec rolnik	Lalkowy Lalkowy	17. 3. 1928 23. 10. 1924
16	Ostrowite	a) Jan Kosznicki b) Jerzy Radtke	nauczyciel nauczyciel	Czerwińsk Kol. Ostrowicka	3. 1. 1925 19. 4. 1928

XXI. Spis położnych obwodowych.

L. p.	Nazwa obwodu	Miejscowości należące do obwodu	Imię i nazwisko położnej	Miejsce zamieszkania
1	Gniew	Gniew Cieple Kotto Brodzkie Młyny Brody Nieponia	Seemannowa Weronika	Gniew
2	Wielkie Walichnowy	Wiel. Walichnowy Stary Międzyeż Nowy Międzyeż Fol. Międzyeż Małe Walichnowy Wielkie Gronowo Małe Gronowo Polskie Gronowo Rozgarty Kuchnia	Niedzielska Pelagja	Wielkie Gronowo
3	Szl. Lignowy	Szl. Lignowy Gręblin Wielki Garc Rudno Szprudowo Kursztyn Cierzpice Janiszewko	Glazowa Leokadja	Rudno
4	Piaseczno	Janiszewo Piaseczno Tymawa Jeleń Rakowiec Bielsk Wyreby Gogolewo Dzierżążno	Szröderowa Anna	Piaseczno
5	Opalenie	Opalenie Apolinski Jaźwiska Widlice Wiosło Dębowylas Dębowo	Marta Radowska	Opalenie
6	Ostrowite	Dąbrówka Półwieś Pieniążkowo Ostrowite Wiosenica Smarzewo Smętowo Milewko gm. Milewko ob. dw.	Teresa Kopiczyńska	Dąbrówka
7	Kościelna Jania	Kozielec Kościelna Jania Bobrowiec Lipiagóra Kierwałd Kopytkowo Stara Jania Leśna Jania gm. Leśna Jania ob. dw. Rynkówka Szl. Kamionka Lalkowy gm. Lalkowy ob. dw. Frąca	Marjanna Guzowska	Leśna Jania
8	Janowo	Smętówko Janowo Nowe Lignowy Bursztych Kramrowo Małe Pólko	Obwód przydzielono położnej obwodowej w Gniewie	

XXII. Rady sieroce gminne.

L. p.	Nazwa obwodu	Imię i nazwisko radycy sierot	Miejsca zamieszkania
1	Aplinki	Piłat Jan	Aplinki
2	Bursztych	Małkowski Robert	Bursztych
3	Cieple	Lipka Teofil	Cieple
4	Dąbrówka	Bąk Franciszek	Dąbrówka
5	Dzierżążno	Liss Szymon	Dzierżążno
6	Gogolewo	Otta Antoni	Gogolewo
7	Gręblin	Otta Józef	Gręblin
8	Janiszewko	Roziński Franciszek	Janiszewko
9	Jeleń	Czaja Teofil	Jeleń
10	Jaźwiska	Reptowski Juljan	Jaźwiska
11	Janowo	Napiontek Andrzej	Janowo
12	Szl. Kamionka	Borucki Józef	Szl. Kamionka
13	Kierwałd	Podwalski Jakób	Kierwałd
14	Kotło	Wittstock Alfons	Kotło
15	Kość. Jania	Kleina Michał	Kościelna Jania
16	Kursztyn	Stempa Franciszek	Kursztyn
17	Kuchnia	Kruczyński Ksawery	Kuchnia
18	Kramrowo	Fankidejski Augustyn	Nowe Lignowy
19	Lalkowy	Rzoska Józef	Lalkowy
20	Bobrówiec	Borucki Konrad	Bobrówiec
21	Lignowy szl.	Laskowski Józef	Lignowy szl.
22	Lipiagóra	Helt Franciszek	Lipiagóra
23	Leśna Jania	Cejrowski Teodor	Leśna Jania
24	Milewko	Biały Brunon	Milewko
25	Międzyłęź Folwark	Gdaniec Hugon	Międzyłęź Folwark
26	Nowy Międzyłęź	Rompusz Franciszek	Nowy Międzyłęź
27	Stary Międzyłęź	Netkowski Feliks	Stary Międzyłęź
28	Nowe Lignowy	Baniecki Walenty	Nowe Lignowy
29	Wielkie Gronowo	Niedzielski Franciszek	Wielkie Gronowo
30	Małe Gronowo	Szwarc Nikodem	Małe Gronowo
31	Polskie Gronowo	Nowakowski Franciszek	Polskie Gronowo
32	Opalenie	Lempkowski Franciszek	Opalenie
33	Piaseczno	Frost Jan	Piaseczno
34	Pieniążkowo	Kaiser Aleksander	Pieniążkowo
35	Półwieś	Świerzyński Władysław	Półwieś
36	Rudno	Rogalewski Jan	Rudno
37	Rynkówka	Łobocki Albin	Rynkówka
38	Rakówiec	Zdunek Michał	Rakówiec
39	Rozgarty	Lewandowski Wincenty	Rozgarty
40	Szprudowo	Podjacki Teodor	Szprudowo
41	Tymawa	Myszkowski Franciszek	Tymawa
42	Włosienica	Paluchowski Feliks	Włosienica
43	Wielkie Walichnowy	Jakubowski Teofil	Wielkie Walichnowy
44	Małe Walichnowy	Bałdowski Józef	Małe Walichnowy
45	Wielki Garc	Pulkowski Teofil	Wielki Garc
46	Małe Pólko	Wygocki Anastazy	Małe Pólko
47	Gniew	Tetzlaff Klemens	Gniew
48	Bielsk	Kowalski Jan	Bielsk
49	Brody	Kayzer Jan	Brody

L. p.	Nazwa obwodu	Imię i nazwisko radycy sierot	Miejsce zamieszkania
50	Brodzkie Młyny	Biernaczyk Teodor	Brodzkie Młyny
51	Cierzpice	Bukowski Jan	Cierzpice
52	Dębowlas	Kraśński Mirosław	Opalenie
53	Frąca	Wajerczyk Marceł	Frąca
54	Janiszewo	Biały Jan	Stockie Młyny
55	Kopytkowo	Bogun Franciszek	Kopytkowo
56	Kozielec	Kostuch Augustyn	Kozielec
57	Dębowo	Pryk Jan	Rakówko
58	Lalkowy	Dejna Franciszek	Lalkowy
59	Leśna Jania	Szczukowski Franciszek	Leśna Jania
60	Milewko	Biały Brunon	Milewko
61	Nicponia	Podwalski Leon	Nicponia
62	Ostrowite	Sarnowski Anastazy	Ostrowite
63	Smętowo	Grudziński Leon	Smętowo
64	Smarzewo	Koszyński Jan	Czerwińsk
65	Smętówko	Wirwicki Szymon	Smętówko
66	Stara Jania	Chrzanowski Franciszek	Stara Jania
67	Wyreby	Szada Jakób	Małe Wyreby
68	Wiosło	Kubowski Jan	Widlice
69	Widlice	Kubowski Jan	Widlice

XXIII. Skład członków zarządu
w gminach wiejskich powiatu gniewskiego.

Nr. bież.	Gmina	Ilość miesz- kańców	N a z w i s k a i i m i o n a			
			sołtysa	I. ławnika	II. ławnika	zastępcy ławnika
1	Aplinki	157	Piłat Jan	Bernard Adamski	Jan Getka	—
2	Bursztych	133	Soellner Julj.	Matkowski Robert	Radzowski Franc.	—
3	Bobrowiec	430	Natzel Kazimierz	Flisikowski Sylwest.	Kogut Jan	Gajda Walerjan
4	Ciepłe	188	Wantowski Ksaw.	Moeller Aleksander	Szwoch Augustyn	—
5	Dąbrówka	508	Albrecht Franc.	Frost Franciszek	Kurzyński Franc.	Piaskowski Jan
6	Dzierżażno	527	Brzeski Maksymil.	Liss Szymon	Klein Ignacy	Giergiel Jan
7	Gogolewo	712	Czarnowski Feliks	Rogaczewski Maksymilian	Murawski Anastazy	Szkodowski Anastazy
8	Gręblin	452	Klein Władysław	Kozłowski Maksym.	Ziehm Eugenjusz	—
9	Janiszewko	184	Ziehm Franciszek	Rożyński Stanisław	Szczeblewski Jan	—
10	Jeleń	664	Bonkowski Bernard	Szulc Józef	Mykowski Tomasz	Noch Jakób
11	Jaźwiska	779	Czyżewski Franc.	Nagórski Jan	Maciejewski Józef	Wójcik Ksaw.
12	Janowo	257	Napiontek Andrzej	Czyżewski Aug.	Albrecht Paweł	—
13	Kamionka Szl.	729	Woźny Jan	Dominikowski Jan	Gaca Antoni	Chmielecki Bol.
14	Kierwałd	413	Kamrowski Paweł	Gardzielewski Franc.	Budnarowski Feliks	—
15	Kotło	52	Wittstock Alfons	Brandt Gustaw	Kruczyński Leon	—
16	Kościelna Jania	409	Kleina Michał	Kitowski Jan	Dembek Aleksander	—
17	Kursztyn	163	Leśniewski Wład.	Palacz Józef	Stempa Franciszek	—
18	Kuchnia	156	Głowiński Augustyn	Alfuth Franciszek	Zachmielewski Wład.	—
19	Kramrowo	55	Napiontek Andrzej	Klass Alojzy	Michalski Stefan	—
20	Lalkowy	293	Sliwa Tytus	Mrowiński Antoni	Kotowski Aleksand.	—
21	Lignowy szl.	686	Czarnecki Stefan	Jackiewicz Walenty	Jabłoński Józef	Dereszkiewicz Jan
22	Lipiagóra	486	Firyn Paweł	Borzyszkowski Józef	Grzonka Józef	—
23	Leśna Jania	555	Kayzer Franciszek	Kuhrek Teofil	Piórek Bernard	—

Nr. bież.	Gmina	Ilość miesz- kańców	Nazwiska i imiona			
			sołtysa	I. ławnika	II. ławnika	zastępcy ławnika
24	Międzyłęż Folw	205	Gdaniec Hugon	Makowski Augustyn	Laniecki Izidor	—
25	Milewko	92	Biały Brunon	Wielgosz Michał	Gregorkiewicz Adolf	—
26	M. Walichnowy	301	Kachellek Jan	Tgahrt Franciszek	Baldowski Józef	—
27	Małe Gronowo	98	Pokorski Jan	Kłoda Paweł	Szwar Nikodem	—
28	Małe Pólko	47	Wygocki Anastazy	Kohnert Henryk	Kobsa Jan	—
29	N. Międzyłęż	187	Lipiński Augustyn	Sperling Józef	Piekarek Józef	—
30	Nowe Lignowy	90	Fankidejski Jan	Karczewski Izidor	Kwiatkowski Leon	—
31	Nicponia	308	Podwalski Leon	Mykowski Piotr	Erdanowski Józef	Kwiatkowski J.
32	Opalenie	889	Piłat Jan	Sielski Jan	Troch Bolesław	Gawroński Sz.
33	Piasieczno	1129	Szczeblewski Sylw.	Szkodowski Julian	Bober Józef	Perlik Anast.
34	Pieniążkowo	456	Stempa Franciszek	Döhring Franciszek	Strehlau Franciszek	Badziowski Teofil
35	Półwieś	807	Felski Antoni	Ruliński Teodor	Gockowski Jan	Bugalski Jan
36	Polsk. Gronowo	277	Pokorski Jan	Adamkiewicz Antoni	Nowakowski Franc.	—
37	Rudno	582	Zieliński Aleksander	Czarnowski Teodor	Winter Józef	—
38	Rynkówka	1084	Chmarzyński Konr.	Zamorowski Antoni	Guss Leon	Paszek Jan
39	Rakówiec	733	Zdunek Michał	Strauss Franciszek	Nańkowi Jan	Szczeblewski A.
40	Rozgarty	85	Baldowski Franc.	Lewandowski Winc	Lange Jan	—
41	Szprudowo	41	Podjacksi Teodor	Strehl Jan	Tukalski Jan	Klimczak Marc.
42	Międzyłęż St.	220	Jakubowski Franc.	Netkowski Feliks	Krzemiński Teodor	—
43	Tymawa	490	Grzeński Feliks	Dłużewski Franc.	Chmielecki Feliks	Kłos Franc.
44	Włosienca	115	Raduński Władys.	Tkaczyk Albin	Pachutowski Feliks	—
45	Wiel. Gronowo	292	Bieliński Franciszek	Baldowski Teofil	Niedzielski Franc.	—
46	W. Walichnowy	588	Dembicki Franciszek	Jakubowski Teofil	Swieczkowski Jan	Legandt Jan
47	Wielki Garc	348	Pulkowski Teofil	Lipiński Bernard	Brzozowski Aug.	—

Obszary dworskie.

L p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Imię i nazwisko przełożonego wzgl. zastępcy
1	Bielsk	183	Kowalski Jan
2	Brody	218	Kayzer Jan
3	Brodzkie Młyny	99	Bieliński Józef
4	Cierzpice	157	Ciążyński Kazimierz
5	Dębowo	32	Frischke Paweł
6	Dębowylas	60	Krasiński Mirosław
7	Fraça	309	Wajerczyk Marceli
8	Janiszewo	261	Leśniewski Władysław
9	Kopytkowo	393	Robaczewski Norbert
10	Kozielec	337	Dąbrowski Antoni
11	Lalkowy	221	Klein Józef
12	Leśna Jania	172	Szczukowski Franciszek
13	Milewko	123	Skibicki Bolesław
14	Ostrowite	877	Halagiera Kazimierz
15	Smętowo	361	Czarnowski Leon
16	Smarzewo	339	Kosznicki Jan
17	Smętówko	151	Robaczewski Norbert
18	Stara Jania	438	Bielang Bolesław
19	Widlice	213	Krasiński Mirosław
20	Wiosło	168	Pielecki Mikołaj
21	Wyreby	175	Lubomski Franciszek

Wydział Powiatowy

Przewodniczący
 (—) **Dr. Lemańczyk**
 Starosta Powiatowy.

W. 2166/57

Biblioteka Główna UMK

300020844776